

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра германської філології та перекладу

**«Формування в учнів старшої школи німецькомовної
лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні з
використанням онлайн технологій»**

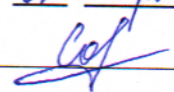
Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4-го курсу освітньої програми
**«Німецька філологія та переклад,
англійська мова»,**
спеціальність – 035.043 «Германські мови
та літератури (переклад включно), перша –
німецька»
Ковальчук Євгенії Сергіївни
Науковий керівник:
к. педагог. н., асистент Шовкова Т.А.

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедри германської філології та перекладу

протокол № 12 від «11» серпня 2024 року

завідувач кафедри

к.філол.н., доц. Олександр СТАСЮК

КИЇВ 2024

Анотація

Сучасна шкільна освіта української молоді поставила перед педагогічними системами нові завдання, зокрема, у контексті вивчення іноземних мов. Спочатку в умовах пандемії, а потім з початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну, онлайн технології дали можливість не переривати освітній процес учнів та підштовхнули учителів до їх активного освоєння та практичного застосування. В даному контексті важливо уточнити аспекти застосування онлайн інструментів в досвіді навчання іноземних мов, оскільки сучасні зміни в освітньому середовищі вимагають оновлення методик та підходів, доступних завдяки швидкому розвитку інформаційних технологій.

Робота присвячена формуванню в учнів старшої школи німецької лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні із застосуванням онлайн технологій.

Для досягнення мети дослідження було проаналізовано поняття лінгвосоціокультурної компетентності, подано лінгводидактичну характеристику діалогічного мовлення та використання новітніх технологій в навчанні іноземної мови в загальноосвітніх середніх закладах, зроблено спробу уточнення визначення поняття «онлайн технології».

В результаті реалізації поставлених практичних завдань були проаналізовані зміст та програмні вимоги до формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні в учнів 11 класу, описані функціональні можливості онлайн технологій релевантних для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні, розроблені та апробовані завдання із застосуванням онлайн технологій в 11 класі спеціалізованої школи № 196, проведене опитування щодо оцінки використання онлайн технологій в учасників навчального процесу. Оцінка результатів опитування показала, що застосування онлайн технологій посприяло підвищенню мотивації до навчання, кращому розумінню правил невербальної поведінки в конкретних комунікативних ситуаціях, кращому запам'ятовуванню

специфічних лексичних одиниць та виразів, вживанню в діалогах в офіційній та неофіційній ситуації, дало можливість вести діалог з носіями мови.

Ключові слова:

Лінгвосоціокультурна компетентність, онлайн технології, діалогічне мовлення, культурні особливості, соціальні норми спілкування, навчання німецькій мові.

Abstract

The modern school education of Ukrainian youth has posed new challenges for pedagogical systems, in particular in the context of foreign language learning. First, in the context of the pandemic, and then with the beginning of Russia's full-scale invasion of Ukraine, online technologies made it possible not to interrupt the educational process of students and encouraged teachers to actively master and apply them. In this context, it is important to clarify the aspects of the use of online tools in the experience of teaching foreign languages, as modern changes in the educational environment require updating the methods and approaches available due to the rapid development of information technology.

The study is devoted to the development of German sociocultural competence in dialogic speech among high school students using online technologies. To achieve the aim of the study, the concept of linguistic and sociocultural competence was analysed, the linguodidactic characteristics of dialogic speech and the use of the latest technologies in teaching a foreign language in secondary schools were presented, and an attempt was made to clarify the definition of «online technologies».

As a result of the implementation of the set practical tasks, the content and programme requirements for the formation of linguistic and sociocultural competence in dialogic speech of grade 11 students were analysed, the functionality of online technologies relevant to the formation of German-speaking linguistic and sociocultural competence in dialogic speech was described, tasks with the use of online technologies were developed and tested in grade 11 of the specialised school № 196, a survey was conducted to assess the use of online technologies by the participants of the training course. The evaluation of the survey results showed that the use of online technologies contributed to increased motivation to learn, a better understanding of the rules of non-verbal behaviour in specific communication situations, better memorisation of specific lexical items and expressions, their use in dialogues in formal and informal situations, and enabled them to engage in dialogue with native speakers.

Keywords: Linguo-sociocultural competence, online technologies, dialogic speech, cultural features, social norms of communication, teaching German.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади формування лінгвосоціокультурної компетентності в навчанні іношомовного діалогічного мовлення.....	10
<u>1.1 <i>Поняття лінгвосоціокультурної компетентності в методиці навчання іноземної мови</i></u>.....	10
<u>1.2 <i>Лінгводидактична характеристика іношомовного діалогічного мовлення</i></u>.....	13
<i>1.2.1. Поняття компетентності в іношомовному діалогічному мовленні</i>.....	13
<i>1.2.2 Формування іношомовного діалогічного мовлення в учнів закладів загальної середньої освіти</i>.....	15
<u>1.3. <i>Онлайн технології як засіб навчання іноземної мови</i></u>.....	20
<i>1.3.1 Визначення поняття «онлайн технологія» та класифікація новітніх технологій в навчанні іноземних мов</i>.....	20
<i>Висновки до РОЗДІЛУ 1</i>.....	22
РОЗДІЛ 2. Методичні рекомендації формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні з використанням онлайн технологій в учнів 11 класу.....	24
<u>2.1. <i>Зміст та програмні вимоги до формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні в учнів 11 класу</i></u>.....	24
<u>2.2 <i>Аналіз популярних онлайн технологій релевантних для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні</i></u>.....	26
<i>2.2.1 Сучасні мовні застосунки</i>.....	26
<i>2.2.2 Онлайн вправи та платформи</i>.....	28
<i>2.2.3 Відео та аудіо ресурси</i>.....	30
<u>2.3. <i>Застосування онлайн технологій для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні в учнів 11 класу</i></u>.....	31

<u>2.4 Оцінка використання онлайн технологій для формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні за результатами опитування учнів та німецьких студентів.....</u>	41
<i>Висновки до РОЗДІЛУ 2.....</i>	44
ВИСНОВКИ.....	46
ZUSAMMENFASSUNG.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Перед шкільною освітою України на сьогодні постають нові виклики, пов'язані з підвищенням ефективності навчального процесу шляхом запровадження сучасних цифрових технологій, розробки новітніх методик навчання, зокрема й в контексті вивчення іноземних мов. Хоча інформаційні технології вже давно перебували в центрі уваги методистів, події декількох минулих років загострили інтерес до використання цих засобів в освітніх закладах країни. Спочатку в умовах пандемії, а потім з початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну, онлайн технології дали можливість не переривати освітній процес учнів та підштовхнули учителів до їх активного освоєння та практичного застосування.

Швидкий розвиток інформаційних технологій дає додатковий інструментарій науковцям та практикам в галузі навчання іноземних мов. Розширення спектру їх застосування в цьому освітньому секторі та вдосконалення існуючих методик видається перспективним напрямком наукової роботи, що й стало **мотивацією** до дослідження теми «Формування в учнів старшої школи німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні з використанням онлайн технологій».

До числа вчених-методистів, які вдавалися до вивчення аспекту формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання іноземних мов належать: Н. Бориско, С. Шукліна, О. Вишневський, Johannes Wagner, Jonathan Webster та інші. Предметом вивчення навчання діалогічного мовлення займались А.Метьолкіна, В.Черниш, В. Лапіна, J. Tinoco та ін. Розширенню можливостей застосування онлайн технологій в навчанні іноземних мов присвячували свої праці Л. Морська, П. Сердюкова, Т. Fuchs, L. Woessmann, H.J Becker та ін. Проте запровадження онлайн технологій у навчальний процес з метою формування лінгвосоціокультурної компетентності в німецькомовному діалогічному мовленні, як досить конкретне завдання, яке постає перед учителями німецької мови, ще не було теоретично обґрунтоване та практично розроблене, що й зумовлює **актуальність** даного дослідження.

Об'єктом дослідження є формування лінгвосоціокультурної компетентності в іншомовному діалогічному мовленні.

Предметом дослідження є формування в учнів 11 класу лінгвосоціокультурної компетентності в німецькому діалогічному мовленні з використанням онлайн технологій.

Метою дослідження є вивчення шляхів застосування онлайн технологій для формування лінгвосоціокультурної компетентності в німецькому діалогічному мовленні в учнів старшої школи та аналіз оцінки учнями ефективності їх використання.

Для реалізації поставленої мети було сформульовано такі **завдання**:

- Охарактеризувати поняття лінгвосоціокультурної компетентності в іншомовному діалогічному мовленні.
- Вивчити етапи формування діалогічного мовлення в учнів закладів загальної середньої освіти.
- Уточнити поняття «онлайн технологія» та проаналізувати класифікацію новітніх технологій в навчанні іноземних мов.
- Проаналізувати зміст та програмні вимоги до формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні в учнів 11 класу.
- Описати функціональні можливості онлайн технологій релевантних для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні.
- Розробити завдання із застосуванням онлайн технологій для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні
- Провести опитування щодо оцінки використання онлайн технологій в учасників навчального процесу.

Задля досягнення мети та виконання поставлених завдань використовувались нижче зазначені методи:

Метод опитування з метою збору даних про ефективність використання онлайн технологій у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні учнів старшої школи.

Метод аналізу при опрацюванні теоретичних та практичних матеріалів дослідження.

Практичне значення:

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування результатів роботи в процесі навчання німецької мови в закладах загальної середньої освіти для створення дидактичних матеріалів, навчальних програм та підручників, що враховують сучасні вимоги до навчання іноземних мов з урахуванням використання інноваційних технологій.

Наукова новизна:

Наукова новизна роботи впливає з вивчення шляхів інтеграції використання сучасних мовних додатків, інтерактивних платформ та відео-аудіо ресурсів для формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні, а також спробі уточнення терміну «онлайн технологія».

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ІМ – іноземна мова

ЛСК – лінгвосоціокультурна компетентність

ДМ- діалогічне мовлення

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В НАВЧАННІ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ

1.1 Поняття лінгвосоціокультурної компетентності в методиці навчання іноземної мови

З кожним днем історичного розвитку, міжнародне спілкування стає потребою, необхідною в різних сферах людської діяльності, що веде до необхідності вивчення різних мов та культур, зокрема й для того, щоб уникати непорозуміння у спілкуванні представників різних лінгвокультурних спільнот. Тож формування знань про соціокультурні особливості спільнот носіїв інших мов стає однією з важливих завдань, включених в програму вивчення іноземних мов у школі, як невід'ємна складова формування комунікативної компетентності учнів поруч з формуванням мовної та мовленнєвої компетентності. [54]

Передовсім слід розглянути саме поняття *компетентність*. Енциклопедія освіти під ред. В. Кременя цей термін тлумачить як характерну ознаку результатів навчання, яка передбачає перехід від накопичення учнями знань, вмінь та навичок до формування та розвитку здатності їх практичного застосування в діяльності, а також використання успішного досвіду цієї діяльності в певній сфері. [11, с.1040]

П. Метьюз дає визначення *компетентності* з точки зору оволодіння мовою як здатності генерувати і розуміти речення; а також включає в це поняття знання базових правил, структур мови, які використовують носії мови для спілкування.[15, с.63]

Слід зазначити, що в методичній науковій літературі раніше використовували для цього поняття термін *компетенція*, проте *компетентність* та *компетенція* вочевидь є тотожними за своїм значенням. [25, с.3]

Марущак О.М на основі аналізу визначень зарубіжних та вітчизняних науковців узагальнює це поняття як «інтегровану якість особистості, здатність продуктивно виконувати діяльність у певних соціально-значущих сферах, на

основі здобутих знань, умінь, навичок, досвіду, ставлень та цінностей. [14 с.97-108]

У методиці навчання ІМ оперують також двома термінами: *лінгвосоціокультурна компетентність* та *соціокультурна компетентність*. Поняття *лінгвосоціокультурна компетентність* включає в себе розуміння культурних особливостей та соціальних норм країни, мова якої вивчається, а також уміння адаптувати своє мовлення та поведінку до конкретної комунікативної ситуації. На мовленнєві фактори перш за все впливають світосприйняття, різні погляди, мова, релігія тощо. Це також передбачає здатність розрізняти й оцінювати культурні різноманітності, виявляти толерантність та повагу до інших культур. [48]

Розвиток спроможності спілкування іноземною мовою передбачає формування у учнів характеристик, які роблять процес оволодіння мовою ефективним засобом міжкультурної комунікації. Серед цих характеристик можна виділити інтерес і позитивне ставлення до іноземної мови та культури народу, який спілкується цією мовою, розуміння загальнолюдських цінностей, самостійність у різних видах діяльності та усвідомлення важливості вивчення іноземної мови. У сучасній системі вивчення іноземних мов акцент зміщується від простого освоєння комунікативних навичок до глибшого розуміння соціокультурних аспектів цих мов. Зокрема, викладачі та учні повинні не лише володіти комунікативними здібностями іноземної мови, але й усвідомлювати її соціокультурні відмінності та особливості, впроваджувати їх у практику письма та усного мовлення.

Лінгвосоціокультурна компетентність (далі ЛСК) - це, передусім: комунікабельність, самостійність, багатоаспектна толерантність, доброзичливість до співрозмовника та світу, здатність до співпраці та досягнення компромісів. ЛСК не може окремо існувати від вивчення іноземних мов (далі ІМ), оскільки під час вивчення іноземної мови школярі відразу ж занурюються в культуру країни, мову якої вони вивчають. [49, с. 276]

Вчені О. Артемова та А. Григорян досліджують лінгвосоціокультурну компетентність в контексті навчання іноземних мов та визначають наступні структурні компоненти ЛСК – *лінгвістичний, соціальний та культурологічний*, які спрямовані на розвиток *комунікативної, інтерактивної та перцептивної* складових комунікації.

У ЛСК виділяють також так звані субкомпетентності: *соціолінгвістичну, соціокультурну та соціальну*.

Соціолінгвістична субкомпетентність включає:

- оволодіння мовними реєстрами, тобто розвиток навичок використання різних мовних форм та реєстрів в залежності від комунікативної ситуації;
- адаптацію до мовної варіативності, тобто здатність сприймати та використовувати різні мовні варіанти в різних соціальних групах.

Соціокультурна субкомпетентність охоплює: [52]

- розуміння культурних конвенцій, тобто вивчення та усвідомлення культурних норм і виразів, які впливають на спілкування;
- взаєморозуміння в міжкультурному спілкуванні, а саме розвиток навичок взаємодії та спілкування в міжкультурних ситуаціях.

Соціальна субкомпетентність передбачає:

- розвиток емпатії, здатності сприймати та розуміти почуття та думки інших учасників діалогу;
- навички співпраці та конструктивного спілкування, тобто здатність ефективно взаємодіяти та досягати спільних рішень у комунікативних ситуаціях. [13, с.365–368]

Вчені також використовують термін *соціокультурна компетентність* (раніше також *компетенція*), для однієї з невід'ємних частин іншомовної освіти. Під поняттям *соціокультурної компетентності* розуміють, низку лінгвокраїнознавчих, соціолінгвістичних, міжкультурних знань, навичок та вмінь, які передбачають здатність і готовність особистості до міжкультурного діалогу [23, с.307] знання національно-культурної вербальної та невербальної специфіки мовленнєвої поведінки, фонової інформації про народ та здатність

використовувати соціокультурні знання, навички та вміння для сприйняття та розуміння мовлення [24, с.11], і орієнтацію на прийнятий в культурі стиль комунікації, правильну інтерпретацію іншомовних культурних проявів, прогнозування сприйняття певних мовних моделей та мовленнєвої поведінки носіїв мови, подолання культурного шоку, здатність толерантно розв'язувати соціокультурні конфлікти, наявність у свідомості учня соціокультурного портрета країни, мова якої вивчається. [6, с. 22].

Подолання культурного шоку, відчуття стресу та відчуженості через невпевненість у своїх мовних навичках в іншому культурному оточенні є ще одним значущим фактором формування ЛСК в учнів. Вирішення цих проблем включає в себе використання інноваційних методик, що враховують лінгвосоціокультурний аспект. [32]

Тож після аналізу розуміння обох термінів *лінгвосоціокультурна* та *соціокультурна компетентність* можна зробити висновок щодо тотожності понять, які вони позначають, і в подальшому дослідженні використовувати термін *лінгвосоціокультурна компетентність*, як такий, що більш точно відображає складові цього поняття.

1.2 Лінгводидактична характеристика іншомовного діалогічного мовлення

1.2.1. Поняття компетентності в іншомовному діалогічному мовленні

Діалогічне мовлення розуміють як процес мовленнєвої взаємодії двох або більше учасників спілкування, які під час мовленнєвого акту по черзі змінюють ролі слухача (адресата) та мовця (адресанта). При цьому в практиці навчання учасниками спілкування виступають як правило учні та вчитель.

Діалогічне мовлення на уроках іноземної мови представляє собою процес взаємодії між учнями та вчителем, спрямований на розвиток комунікативних навичок через активну практику усного висловлювання. Це включає в себе різні форми взаємодії, такі як обговорення тем, використання автентичних діалогів, рольові ігри, тематичні діалоги, присвячені ситуаціям у повсякденному житті. [18, с.318]

На думку О. І. Вишневського, «діалог є основною, доміантною формою мовлення, й у практиці навчання він повинен посідати належне місце» [4, с.104]

Компетентність у діалогічному мовленні передбачає «здатність реалізовувати усномовленнєву комунікацію у діалогічній формі в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання.»

Тобто мовець повинен вміти здійснювати планування й коригування власної комунікативної поведінки, варіювати іншомовне мовлення у різних типах діалогів відповідно до ситуації спілкування та правил спілкування у конкретній національно-культурній спільноті. Таким чином компетентність в діалогічному мовленні включає вміння, навички, знання та комунікативні здібності.

Якість компетентності в діалогічному мовленні визначається рівнем сформованості мовленнєвих, навчальних, інтелектуальних, організаційних та компенсаційних вмінь; а також мовленнєвих рецетивних і репродуктивних фонетичних, лексичних та граматичних навичок.

Важливим елементом компетентності в діалогічному мовленні є *декларативні* та *процедурні* знання. До декларативних знань належать не лише мовні та мовленнєві знання: знання функціональних типів діалогів; реєстрів мовлення, знання комунікативно адекватної мовленнєвої поведінки в ситуаціях іншомовного офіційного та неофіційного діалогічного мовлення; різних компенсаторних стратегій в усному іншомовному діалогічному мовленні, а й *країнознавчі знання*: зокрема фонові знання про культуру країни виучуваної ІМ; значення невербальних засобів спілкування, знання типових ситуацій діалогічного спілкування, компенсаторних стратегій в іншомовному діалогічному мовленні. До *процедурних* знань, відносять *соціокультурні знання*, зокрема мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв ІМ у процесі спілкування.

Важливим компонентом компетентності в діалогічному мовленні є розвиток комунікативних здібностей, які включають внутрішню мотивацію взаємодії з іноземцем, здібність до планування та організації мовлення,

орієнтації у ситуації спілкування, адекватну реакцію адресата на пропозицію мовця; вміння поважати партнера по спілкуванню.

Характерними рисами діалогічного мовлення є спонтанність, емоційність, вмотивованість, зверненість, безпосередній контакт із співрозмовником. [4, с. 104]

Елементами діалогу є репліки, які містять одну та більше фраз, і тісно пов'язані між собою структурно, інтонаційно та функціонально. Сукупність реплік зі структурною, інтонаційною та семантичною завершеністю називають діалогічною єдністю, яка вважається елементарною одиницею навчання діалогічного мовлення. [21]

1.2.2 Формування іншомовного діалогічного мовлення в учнів закладів загальної середньої освіти

Для навчання діалогічного мовлення існують різні підходи, але можна виокремити два основних:

- «Зверху вниз» - це метод, де вивчення діалогічної мови розпочинається з аналізу та варіювання зразкового діалогу. Школярі спочатку досліджують структуру та вирази вже існуючого діалогу, а потім застосовують ці знання для варіювання та створення своїх діалогів у подібних ситуаціях спілкування. [29]

- «Знизу вгору» - це метод, що передбачає навчання елементів діалогу, починаючи з розгляду окремих реплік або елементів діалогу. Школярі освоюють ключові слова, фрази та вислови, а потім застосовують ці елементи для самостійного конструювання діалогу на основі навчальної ситуації. [12, с.157]

Другий підхід є більш раціональним, оскільки надає можливість школярам поетапно розвивати навички діалогічної мови. Це враховує їхній поточний рівень знань та розуміння мови, дозволяючи їм ефективніше вивчати та використовувати мовні структури в практичних ситуаціях.

Вище зазначені стадії формування поділяються на такі практичні етапи як: *підготовчий, основний та завершальний.* [27]

- На *підготовчому етапі* відбувається активація попередніх знань школярів щодо типових комунікативних ситуацій у діалогічному мовленні. Метою підготовчого етапу є саме тренування школярів у навичках реплікації. Під терміном навички реплікації розуміється саме швидка та адекватна реакція на подану репліку співрозмовника. На цьому етапі школярі використовують рецептивно-продуктивні умовно комунікативні вправи з обміном реплік. Цей етап має велике значення, оскільки передусім школярам слід провести тренувальну роботу з ознайомлення зі стандартною лексикою для спілкування (кліше, лексичний мінімум). Також під час підготовчого етапу школярі спілкуються між собою та намагаються засвоїти репліку-реакцію, коли вони розуміють вже більше двох-трьох фраз. Для того, щоб полегшити школярам з підготовкою до побудови діалогу, слід представити їм такий мовний додаток як «Quizlet» за допомогою якого вони зможуть вивчати нововичені слова картками і впевнено використовувати їх у розмові. Також там можна послухати правильно вимову фрази або ж самого слова.

- *Основний етап* для використання діалогічного мовлення передбачає активне впровадження отриманих навичок школярами у практику. Основна мета цього етапу - поглиблення та консолідація навичок діалогічного мовлення, а також їх практичне використання. Школярі можуть виконувати різні завдання, які передбачають обговорення тем, вирішення професійних завдань чи взаємодію з колегами в сценаріях реального життя. Цей етап називають *етапом оволодінням мікродіалогів*. [28] Найважливішим в цьому етапі є продовжувати використовувати репліки і не зупинятися лише на одній з них, при цьому використовуючи рецептивно-продуктивні комунікативні вправи, але нижчого рівню. Для того, щоб учні змогли зрозуміти суть використання цих реплік необхідно показати їм приклад. Оскільки вони навчаються онлайн у першій половині дня, вони можуть спокійно переглянути відео, яке надішле викладач, або представити на занятті. В цьому випадку відеоресурси з платформи « Easy German» зможуть бути доцільними та показати школярам як самі німці використовують ці фрази та в яких випадках.

- На завершальному етапі школярі створюють власні діалоги різних типів у межах визначеної комунікативної ситуації, базуючись на ролях, які їм надають. Завдання цього етапу полягає у навчанні школярів створювати власні діалоги відповідно комунікативної ситуації, яка була надана викладачем. Школярам пропонують різні сценарії, де вони можуть використовувати аудіозаписи чи схеми для побудови діалогу. Якщо використовується діалог-зразок, всі школярі працюють над його створенням, що слугує тренуванням перед виконанням завдання. Вони можуть обговорювати ситуацію, яку отримали та краще відобразити її разом. На цьому етапі учні вже використовуватимуть рецептивно-продуктивні комунікативні вправи вищого рівня, тобто які вже не дозволяють використання спеціальних вербальних опор саме під час розмови, як це могло допускатись при основному етапі. [12, с.157-158]

Навчаючись онлайн школярі найчастіше використовують «Zoom» платформу для проведення занять. Ця платформа є дуже зручною, оскільки можна показувати екран, представляти відео та ділити школярів на пари для тренування діалогічного мовлення, де вони можуть підготувати діалог самостійно тільки вдвох, вдало потренувати його в цій групі та потім вже представити всьому класу та викладачу. Звісно викладач повинен заходити до кожної групи та контролювати весь процес, але це не заважає школярам мати свою приватність.

На думку О. І. Вишневського, «процес навчання говоріння варто будувати в напрямі від діалогу до монологу, а не навпаки. Діалогічне мовлення для того, хто навчається, є складнішим, ніж монологічне. Воно формується під час розмови двох партнерів, його не планують наперед, бо невідомо, у якому напрямку піде розмова»[4, с.104]

Під час навчання усного мовлення вчитель має враховувати різноманітні форми спілкування у реальному житті, звертати увагу на особливості монологічного, діалогічного та групового мовлення. [9, с. 33] Залучення учнів до вивчення діалогів передбачає усвідомлення черговості висловлювань,

розуміння того, як і коли мовлення змінюється під час обговорення, розуміння закінчення мовцем певної частини діалогу.

Найголовнішими аспектами формування діалогічного мовлення є:

1) *Розуміння теми*, яка надана школярам для побудування діалогу. Однією з основних труднощів, пов'язаних із використанням діалогічного мовлення в шкільному навчанні, є здатність учнів самостійно створювати та презентувати діалоги на визначену тему. Ця проблема виникає внаслідок невірної розуміння теми, що надається для побудови діалогу. Багато учнів можуть відчувати невпевненість у своїх знаннях і вміннях, що може призвести до втрати мотивації вивчення мови. Важливо, щоб викладач вмів відібрати теми для діалогів, які відповідають повсякденному спілкуванню, та пояснювати їх суть. Надання прикладів допомагає учням зрозуміти конкретні випадки застосування мови в реальному житті та викликає більший інтерес до вивчення мови. Такий підхід сприяє формуванню впевненості у власних здібностях і позитивному ставленню до навчання.

2) *Розвиток навичок відповіді та реакції*: Оволодіння стратегіями ефективної відповіді в ході діалогу. Використання інтонації та жестів для надання відповідей. [47] Учні збагачують свій словниковий запас термінами і виразами, які стосуються різних тем і можуть бути використані в діалозі.

3) *Вправи на розгорнуті відповіді*: Учні вправляються у висловлюванні своїх думок більш розгорнуто і аргументовано, розширюючи свої відповіді та діалогічні навички.

4) *Рольові ігри*. Використання рольових ігор для моделювання реальних ситуацій і практики діалогічного спілкування. Одним з найпопулярніших методів є гра, а саме використання рольових ігор.[46] Гра вважається широко поширеним явищем у соціальному контексті. Виокремлені ігри, які базуються на певних правилах або фіксованому сценарії, в основному ґрунтуються на взаємодії між учасниками. Навіть спонтанна гра з раннього віку переважно має соціальний характер і сприймається як бажана подія. Самостійна гра поступово розширюється або змінюється грою вдвох чи в групі. Маючи на увазі гру у

вигляді діалогу, рольові ігри, можуть спонукати школярів використовувати іноземну мову у повсякденному житті все частіше. [1, с. 95]

5) *Робота в групах*: Групова робота для діалогічного мовлення учнів 11 класу має кілька плюсів, зокрема сприяє активному навчанню та розвиває соціальні навички.

Розглянемо традиційні форми груп.

Традиційну групову роботу можна розділити на три форми:

1. Групова робота для обробки та застосування знань, отриманих під час уроку. Цей тип групової роботи призначений для заміщення індивідуальної самостійної роботи. Головне завдання полягає в тому, щоб залучити увагу високопродуктивних учнів, для того, щоб вони змогли допомогти менш обізнаним учням під час ефективного спільного навчання, поділившись своїми знаннями та досвідом використання тієї чи іншої граматичної конструкції.

2. Групова робота для виконання невеликих пошукових завдань. Це може включати в себе: розумне використання словників, таких як «Duden», для перевірки правильності написання слів; роботу в групах для розгляду різних аспектів проблеми.

3. Групова робота для створення групових продуктів. Ця форма групової роботи може стати проблематичною, якщо вона виконується лише високопродуктивними учнями. Тому важливо мати контроль над результатами роботи групи під час уроку, а також проводити індивідуальні оцінювання після завершення проєктів, щоб з'ясувати успішність групової роботи. [1, с.365]

Стосовно ж самого процесу, то поділ школярів має відбуватись також в ігровому форматі, оскільки це надає неабиякої мотивації.

Також форма листочків ще не вийшла з моди навіть у сучасному суспільстві і тому можна таким чином написати там декілька номерів, наприклад 1,2,3 і потім студенти обирають рандомним чином собі один папірчик або стікер, звісно перемішавши це все заздалегідь. [3, с.9]

1.3. Онлайн технології як засіб навчання іноземної мови

1.3.1 Визначення поняття «онлайн технологія» та класифікація новітніх технологій в методиці навчання іноземних мов.

Технічний розвиток значно розширив набір засобів, які вчитель може застосовувати для навчання іноземних мов та культур. До нових технологій такого ґатунку відносять: *комп'ютерні; телекомунікаційні* (через Інтернет-мережу) та *мультимедійні*.

Комп'ютерні технології – це навчальні комп'ютерні програми для роботи над окремими аспектами мови (фонетика, лексика, граматики); навчальні фільми з розробленими завданнями; комп'ютерні тестові програми; мультимедійні засоби; інтерактивні дошки.

До телекомунікаційних технологій відносять: сайти для вивчення іноземних мов, навчальні інтернет-сайти, інтернет-проекти, віртуальні освітні простори (Moodle, Whiteboard).

Мультимедійні технології являють собою WEB-камери для проведення телеконференцій, різні екрани, відео- та аудіопристрої відображення інформації, пристрої дистанційного управління технічними засобами. [17, с.256]

Поняття «онлайн-технологія» досить широко використовується в сучасній методичній літературі, в тому числі в різних варіаціях: «онлайн інструменти», «онлайн сервіс», «інформаційні технології», «цифрові технології», «інформаційні технології» та інше [53], але на сьогодні це поняття не має чіткого визначення. В даному дослідженні будемо розуміти під терміном «онлайн технологія» *всі інформаційні засоби придатні або спеціальностворені для навчання іноземної мови й доступні в онлайн режимі.*

Технології значно активізують навчальну діяльність учнів, заохочують їх до індивідуального навчання, підвищують рівень відповідального ставлення до своїх знань, рівень самостійності в орієнтуванні у навчальному матеріалі та самооцінці успіхів та провалів в процесі іншомовної підготовки. Використання комп'ютерних технологій, забезпечує учням рівність можливостей доступу до інформації незалежно від місця їх перебування.

Застосування інформаційних технологій в навчальному процесі має ряд переваг, а саме: краще засвоєння знань; активізація та розвиток різних типів умінь та навичок, можливість аудіювання адаптованих та неадаптованих аудіо- та відеоматеріалів, вправлення в монологічному і діалогічному мовленні, читання з використанням матеріалів мережі Інтернет; збагачення активного та пасивного словників; поінформованості щодо актуальної сучасної лексики; розвиток творчого нестандартного мислення під час вивчення мови та ін. Ці технології сприяють індивідуалізації та диференціації роботи учнів, з огляду на можливість вибрати власний темп та обсяг навчального матеріалу, рівень складності, метод контролю та оцінювання. [7, с.56]

Серед переваг використання цифрових технологій в процесі навчання іноземної мови розглядають також підвищення мотивації учнів, розвиток комунікативної компетентності, розширення знань про культуру іноземної мови, що вивчається, підвищення ефективності навчання, поліпшення взаємодії між учителем і учнями, а також усіма учасниками навчального середовища, можливість організувати навчальний процес поза аудиторіями. Проте надмірне та неправильне використання інформаційних технологій викладачами може призвести до оманливої симуляції навчального процесу. [19, с.29–38, с.32–33]

Висновки до РОЗДІЛУ 1

В ході дослідження теоретичних джерел ми проаналізували поняття лінгвосоціокультурної компетентності, та з'ясували, що під цим терміном розуміють низку лінгвокраїнознавчих, соціолінгвістичних, міжкультурних знань, навичок та вмінь, які передбачають здатність і готовність особистості до міжкультурного діалогу. Було з'ясовано, що невід'ємним компонентом компетентності в діалогічному мовленні, яка передбачає «здатність реалізовувати усномовленнєву комунікацію у діалогічній формі в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання, є декларативні та процедурні знання, до яких належать не лише мовні та мовленнєві, а й знання функціональних типів діалогів; реєстрів мовлення, знання комунікативно адекватної мовленнєвої поведінки в ситуаціях іншомовного офіційного та неофіційного діалогічного мовлення; різних компенсаторних стратегій в усному іншомовному діалогічному мовленні, а й країнознавчі знання: зокрема фонові знання про культуру країни виучуваної ІМ, а також значення невербальних засобів спілкування, знання типових ситуацій діалогічного спілкування, компенсаторних стратегій в іншомовному діалогічному мовленні, знання мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв ІМ у процесі спілкування. Оскільки компетентний мовець повинен вміти здійснювати планування й коригування власної комунікативної поведінки, варіювати іншомовне мовлення у різних типах діалогів відповідно до ситуації спілкування та правил спілкування у конкретній національно-культурній спільноті.

Було вивчено підходи та етапи формування діалогічного мовлення в учнів закладів загальної середньої освіти та з'ясовано, що підготовчий етап включає активацію попередніх знань школярів, тренування навичок реплікації, використання умовно-комунікативних вправ з обміном реплік, ознайомлення зі стандартною лексикою для спілкування; основний етап – активне впровадження отриманих навичок у практику, поглиблення та консолідація навичок діалогічного мовлення, виконання завдань, які передбачають обговорення тем,

вирішення завдань, взаємодію в реальних сценаріях; завершальний етап передбачає створення власних діалогів у межах визначеної комунікативної ситуації, використання різних сценаріїв, аудіозаписів, схем для побудови діалогу, роботу над створенням діалогів-зразків для тренування, використання комунікативних вправ вищого рівня без спеціальних вербальних опор.

Також в результаті вивчення термінів для позначення новітніх технічних засобів навчання та їх класифікації було уточнено дефініцію поняття «онлайн технології», а саме «онлайн технології – це всі інформаційні засоби придатні або спеціальностворені для навчання іноземної мови й доступні в онлайн режимі».

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ З ВИКОРИСТАННЯМ ОНЛАЙН ТЕХНОЛОГІЙ В УЧНІВ 11 КЛАСУ

2.1. Зміст та програмні вимоги до формування німецької лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні в учнів 11 класу

Метою навчання іноземних мов у старших класах відповідно до *Навчальних програм з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10 – 11 класи* є «формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності у межах сфер і тем, окреслених навчальною програмою» [54]

Програма визначає для вивчення наступні змістові тематичні блоки: *Я, моя родина, мої друзі; Спорт і дозвілля; Харчування; Природа і погода; Живопис. Мистецтво; Наука і технічний прогрес. Природа і довкілля; Подорож; Шкільне життя; Робота і професії; Україна й світ*, в кожному з яких учень дізнається соціолінгвістичну, соціокультурну та соціальну інформацію про культурну специфіку спільноти носіїв мови, набуває відповідних вмінь та навичок для здійснення німецькомовної комунікації.

На кінець 11го класу учень повинен вміти «описувати життєві події, проблеми, власні досягнення тощо, висловлювати емоційне [44] ставлення до ситуації або предмета обговорення, порівнювати (звичаї, традиції, стилі життя тощо), обговорювати перспективи, давати поради, реагувати на поради інших, висловлювати й аргументувати власну точку зору, вступати в дискусію, привертаючи увагу співрозмовника, підтримувати дискусію, розгортаючи її зміст, уточнюючи, вносячи корективи у висловлення співрозмовників або змінюючи тему розмови, висловлювати побажання, демонструвати зацікавленість у предметі розмови, підводити підсумки обговорення, починати й завершувати розмову» [54] в межах вище згаданих тем в *особистій, публічній та освітній сферах* спілкування.

Компетентність в діалогічному мовленні учнів повинна досягти рівня готовності учнів комунікувати у всіх формах реального спілкування відповідно до поведінкових, етикетних, культурних та лінгвістичних норм прийнятих в лінгвокультурній спільноті носіїв мови, що вивчається, досягти рівня здатності розуміння співрозмовника та адекватного реагування на його репліки.

Проаналізувавши програму з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов для учнів 10 – 11 класів та підручник Сотникова С. І. Німецька мова (11-й рік навчання, рівень стандарту) [22], можна зробити висновок, що підбір тем, їх змістове наповнення, набір комунікативних ситуацій здійснений з врахуванням вікових особливостей, вподобань та інтересів учнів, що сприяє мотивації вивчати німецьку мову. Врахування вікових особливостей старшокласників дуже важливе, оскільки їхні цінності, інтереси та мотивація можуть впливати на процес навчання. Підручник містить лінгвокраїнознавчі коментарі, роз'яснення реалій, фонові лексики, формул етикету, проводяться паралелі між культурними та соціальними явищами німецькомовних країн та України, дається уявлення про комунікативні дії в типових ситуаціях спілкування з носіями мови. Під час вивчення програмних тем учні 11 класу під керівництвом вчителя стежать за реаліями свого життя в Україні, порівнюючи їх з рисами національного характеру, системою цінностей, моральними засадами та стилями поведінки німців. [8, с.179-181]

Наприклад в комплексі актуальних для старшокласників тем, присвячених вибору професії, учні ознайомлюються з німецькими назвами професій, перспективними професійними напрямками, особливостями ринку праці в німецькомовних країнах, обговорюють омріяні професії, навчаються презентувати себе для потенційних роботодавців, проходити інтерв'ю.

Рівень сформованості німецькомовної ЛКК в учнів 11 класу передбачає освоєння базових способів висловлення власних думок, емоцій і поглядів за допомогою мови та жестів у щоденному спілкуванні на німецькій мові; засвоєння основних виразів та формул для встановлення контактів у німецькому

середовищі спілкування; вивчення культури мовленнєвої поведінки для досягнення взаєморозуміння та вирішення конфліктних ситуацій у спілкуванні; належне застосування правил офіційного та неофіційного стилю спілкування у відповідних ситуаціях; сформовані уявлення про соціокультурні особливості країн, де вживається німецька мова.

2.2 Аналіз популярних онлайн технологій релевантних для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні

2.2.1. Сучасні мовні застосунки

Завдяки підключенню до інтернет-серверів, мікрокомп'ютери стають все більш потужним і залишаються доступними для засобів комунікації, що широко використовуються в освітніх закладах. Особливо важливо враховувати це у зв'язку з мовними бар'єрами, та користуватися різноманітними мовними інструментами, щоб вирішувати ці проблеми під час уроків іноземної мови. [5, с.223] У наші дні, в умовах активного розвитку технологій та поширення мобільних пристроїв, вивчення іноземних мов отримує новий вимір. Широка доступність мовних додатків для смартфонів і планшетів вносить свіжий подих у цей процес, пропонуючи інноваційні можливості для навчання з будь-якої точки світу. Це може відбуватись як під час онлайн-навчання, так і офлайн-навчання в освітніх закладах. На сьогоднішній день, технології дозволяють нам вивчати мову легко, швидко та цікаво. Отже, розглянемо найпопулярніші додатки, які призначені для цієї мети. [30]

1. Duolingo

Duolingo представляє собою інтернет-сервіс та мобільний додаток, розроблений для вивчення понад 30 мов шляхом використання ігрових та розважальних елементів. Головною метою Duolingo є зробити процес вивчення мов ефективним, цікавим і доступним для широкого кола користувачів.

Платформа пропонує різні мови, включаючи англійську, німецьку, французьку та інші, дозволяючи користувачам вибирати мову залежно від їх індивідуальних потреб та інтересів. Однією з основних особливостей Duolingo є

використання елементів гейміфікації, таких як рівні, досягнення та «спритність» у вивченні мови, що робить навчання більш захопливим, що підвищує мотивацію школярів у вивченні іноземної мови, викликаючи азарт досягти найвищого рівню. Duolingo також надає можливість вчити мову в будь-якому місці та часі завдяки своїм мобільним додаткам, зручність для користувачів підвищується завдяки щоденним повідомленням – «*Hallo, hast du mich nicht vergessen? Lass uns weiter Deutsch lernen! Komm mal, ich warte auf dich!*» [34]

Duolingo визнається особливо ефективним інструментом для початкового вивчення мов, для досягнення глибокого володіння мовою може бути корисним доповнювати його іншими ресурсами та методами.

2. Quizlet

Quizlet - освітня платформа та мобільний додаток, які базуються на використанні навчальних карток для ефективного вивчення матеріалів. Пропонуючи різноманітні типи завдань, групову роботу, можливість створення та обміну навчальними ресурсами, а також спеціалізовані курси для вивчення мов. Цей додаток стає зручним та доступним інструментом для освоєння різних предметів та навичок. Його інтерфейс є зручним та дружелюбним, що робить процес навчання цікавим та ефективним. Створення власних навчальних наборів або використання готових карток та тестів дозволяє школярам підготуватися до уроків, тести та іспити, розширюючи їхні знання та розвиваючи навички. Щодо функцій цього додатку, їх потрібно розбити на декілька етапів:

Самостійне опрацювання: базується на концепції навчальних карток, що дозволяє користувачам створювати свої власні картки або використовувати ті, які вже існують у бібліотеці платформи. Картки містять текст, зображення або навіть аудіо-елементи. Таким чином, замість завчання слів на звичайних картках, створених самостійно або роздрукувавши, додаток quizlet пропонує правильну вимову цих слів та дає можливість прописувати їх стільки разів, поки школяр не напише їх коректно на 100%.

Групова робота: Quizlet дозволяє користувачам створювати групи для спільного навчання. Це особливо корисно для колективного вивчення та обміну навчальним матеріалом між учнями чи студентами.

Зберігання та ділення контенту: Користувачі можуть зберігати свої створені навчальні набори, а також ділитися ними з іншими. Тобто це можуть бути слова на різні теми з різних сфер. Це робить Quizlet відмінним інструментом для створення та обміну навчальними ресурсами. У розділі «пошук» потрібно написати тему, яка цікавить користувача і можна знайти різну кількість лексики чи фраз на задану тему. [35]

3. *Tandem*

Tandem – це інтерактивний додаток, спрямований на забезпечення можливості вивчення мов через обмін знаннями між користувачами, які мають різні рідні мови. Його основна мета – створити середовище для ефективного та цікавого вивчення мови, надаючи можливість взаємодії з носіями мови.

Функції включають обмін мовними навичками, чат-спілкування для практики мовленнєвих навичок, корекцію текстів та взаємні відгуки, культурний обмін, навчальні завдання та природну мовну практику, забезпечуючи ефективність та доступність для користувачів.

Використання *Tandem* для вивчення німецької мови дозволяє взаємодіяти з різноманітними співрозмовниками, що сприяє поглибленню розуміння як мови, так і культурного контексту, розширює лексичний запас та покращує граматичні навички, занурює в автентичне використання мови в різних ситуаціях. Різноманіття тем та питань, які можна обговорити зі співрозмовниками надає можливість вивчати мову в контексті реальних ситуацій. [36]

2.2.2 *Онлайн вправи та платформи*

На сьогодні існує велика кількість сайтів

(Наприклад, <https://learngerman.dw.com/de/deutsch-lernen/s-9095>, <https://deutsch-lernen.zum.de/wiki/Hauptseite>, <https://www.deutsch-perfekt.com/>, <https://deutschlernerblog.de/>, <https://wunderdeutsch.com/uk/herzlich-willkommen-%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d>

[0%b0/](#) та інші), які пропонують інформацію, тести та вправи для вивчення іноземних мов і німецької мови зокрема. Учні можуть самостійно розширювати свої знання та виконавши вправи здійснити автоматичну перевірку своїх успіхів. Учні, які прагнуть поглибити свої знання, мають можливість користуватися різноманітними веб-ресурсами. З одного боку, це відкриває можливості для автентичного мовного спілкування, наприклад, використовуючи електронну пошту та беручи участь в блогах, новинах або чатах. Це надає школярам можливість взаємодіяти майже в реальному часі, а також дозволяють вчителю слідкувати за комунікацією в кожному чат-каналі та взаємодіяти в розмові. [20, с.226]

Деякі ресурси, як от платформа *Wordwall* дає можливість вчителю самостійно створювати інтерактивні вправи і матеріали для використання як на уроці, так і для самостійної роботи учнів. Більшість їх шаблонів доступні в інтерактивному вигляді, а також у версії для роздруку. Інтерактивні вправи цього сайту можна відтворювати на будь-якому веб-пристрої: комп'ютері, планшеті, телефоні чи інтерактивній дошці. Учні можуть відтворювати їх самостійно, або під керівництвом вчителя. [55]

Розглянемо деякі популярні онлайн платформи [38] для вивчення іноземних мов:

1. *Kahoot* - це інтерактивна онлайн-платформа, яка дозволяє вчителям та учням створювати та брати участь в ігрових вікторинах. Зазвичай використовується для проведення конкурсів та тестувань в класі. Вчителі можуть створювати свої власні квізи, а учні можуть брати участь у грі, використовуючи смартфони чи комп'ютери. Kahoot сприяє активному навчанню та конкуренції у класному середовищі. Також мотивує стати переможцем. Одна з фішок цієї інтерактивної гри - це відповісти на питання як можна швидше, щоб стати переможцем. [37] Вчитель поширює екран з питанням, учні обирають правильну відповідь на свої смартфонах. Єдиний мінус - на відповідь дається встановлений вчителем час. Якщо всі користувачі дали відповідь на питання, а один ні, тоді вони мають чекати на останню людину до закінчення часу (наприклад 60 секунд).

2. Quizizz - це ще один інтерактивний інструмент для створення та проведення онлайн-тестів та вікторин. Відмінність Quizizz полягає у тому, що учні можуть взяти участь у тесті у своєму власному темпі. Кожне питання виставляється з інтервалом часу, і учні відповідають на нього, не чекаючи один одного. Це створює менше стресу та сприяє індивідуальному навчанню.

2.2.3 Відео та аудіо ресурси

Відео та аудіо ресурси є невід'ємною частиною сучасного навчання іноземних мов, оскільки це також включає в себе візуальний метод запам'ятовування та створення асоціацій.

1) BBC Languages – German [31]

BBC Languages - German є розділом на великому мовному порталі BBC, спеціально створеним для тих, хто бажає вивчати німецьку мову. Цей розділ пропонує різноманітні ресурси та інструменти для поліпшення мовних навичок та розуміння німецької культури. Розглянемо важливі аспекти цього ресурсу:

- **Вправи та Тести:** цей ресурс надає різноманітні вправи, спрямовані на різні аспекти мовлення, такі як граматики, лексика, читання та аудіювання.
- **Відеоматеріали:** Платформа містить відеоматеріали, які можуть включати уроки, інтерв'ю та інші корисні візуальні засоби для вивчення. Вони сприяють покращенню навичок слухання та візуального сприйняття мови. Таким чином школярі зможуть зануритись в німецьку мову та зрозуміти як розмовляють носії мови та які діалекти вони використовують в залежності від того, з якої землі вони походять.
- **Тематичні розділи:** ресурси розділені за темами, що допомагає учням зорієнтуватися та вибрати матеріали, які відповідають їхнім інтересам або потребам.

2) Easy German [45]

Easy German - це освітня платформа, спрямована на вивчення німецької мови, яка вирізняється інтерактивним та доступним підходом до навчання. Забезпечуючи користувачів відеоуроками на різні теми та автентичним контентом, Easy German стимулює розвиток всіх аспектів мовлення та сприяє

вивченню мови в реальних ситуаціях. Основна ідея «Easy German» полягає в тому, щоб робити процес вивчення німецької мови легким, цікавим та доступним для всіх. Ця освітня платформа підходить для будь-яких рівнів, тому що розрахована на будь-яку цільову аудиторію. Школярі можуть обрати тему та рівень, в яких вони зацікавлені, та разом з субтитрами англійською мовою розвивати свій світогляд. «Easy German» надає матеріали, які особливо спрямовані на початківців, зроблені у формі, що легко засвоюється, із покроковим поясненням граматичних концепцій та активним залученням аудиторії.

3) DW - Learn German

Deutsche Welle - Learn German є важливим ресурсом для індивідуального вивчення німецької мови, пропонуючи різноманітні онлайн-курси та вправи, спрямовані на забезпечення ефективного та практичного навчання. Цей ресурс відомий своєю компетентністю у наданні якісного мовного матеріалу та використанні сучасних методів навчання. Ресурс використовує різноманітні мультимедійні формати, такі як відеоуроки, аудіозаписи та інтерактивні вправи. Це сприяє розвитку різних мовних навичок, включаючи слухання, читання та говоріння. Його практичне застосування полягає у тому, що використовується мова в реальних ситуаціях. Курси фокусуються на фразах та висловах, які корисні в щоденному житті, бізнесі та інших сферах. [33]

Отже, платформи для навчання іноземних мов стають не лише інструментом, але й партнером у навчальному процесі, який розширює можливості школярів у вивченні мов та глибшому розумінні культурного багатства нашого світу.

2.3 Застосування онлайн технологій для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні в учнів 11 класу

Для використання онлайн технологій у формуванні ЛСК в ДМ було обрано тему «Veruf».[41] При розробці відповідних вправ та завдань використовувались наступні платформи та застосунки:

- 1) DW
- 2) Easy German
- 3) Kahoot
- 4) WhatsApp
- 5) Mindy
- 6) Zoom
- 7) Quizlet
- 8) YouTube

Для того, щоб оцінити ефективність засвоєння теми, було проведено заняття в 11 класі на цю тему в спеціалізованій школі №196 м.Києва. Після опитування учасників навчального процесу було проведено аналіз результатів оцінки застосування онлайн технологій для досягнення поставлених цілей.

Перед початком вивчення теми було проведено опитування, щоб дізнатись в учнів, що вони вже знають про цю тему та проведене обговорення:

- 1) опитування в Mindy[43]

Інструкція: Beantworten Sie die Frage: Welche Assoziationen haben Sie mit dem Wort Beruf?

2) обговорення результатів в маленьких групах з використанням «Zoom» або «Google meet» (2-3 людей)

Для того, щоб підняти мотивацію школярів вивчати цю тему, учні спочатку обмінювались думками один з одним і потім ділились своєю думкою з усім класом (за бажанням).

Для обговорення поставлені такі питання:

- *Welchen Beruf möchtest du in Zukunft ergreifen?*
- *Hast du schon irgendwann gearbeitet? Wo? Warum?*
- *Welchen Traumberuf hattest du als Kind?*

В рамках теми вивчається також діалог: *Vorstellungsgespräch*

Ця тема є неабияк важливою для майбутнього школярів, тому для того, щоб вони змогли говорити вже на такі теми, а не просто обговорювати

«Traumberuf», були представлені вирази, словосполучення та граматичні конструкції, які можуть використовуватись в цих ситуаціях.

Отже тема *Vorstellungsgespräch* є кроком у доросле життя, оскільки школярі повинні мати розуміння як правильно спілкуватись. Потрібно пояснити школярам, що запрошення на співбесіду - це чудова можливість і їх потенційний роботодавець може познайомитися з ними, а вони зможуть побачити робоче місце і завдання, пов'язані з роботою. Також важливо враховувати те, як німці одягаються на співбесіду, як реагують на запізнення та їх культурні особливості. Одне з важливих правил є не запізнюватись, оскільки це показує наскільки професійно людина ставиться до роботи. Також важливим аспектом є саме закритий, охайний одяг в класичному стилі. [26]

Оскільки на сьогоднішній день більшість школярів працює в онлайн форматі, їм було представлено цю тему за допомогою «*Google presentation*» та представлено слова, які вони потребують для вивчення цієї теми та звісно потренувати їх в ігровій формі.

Школярі були ознайомлені з типовими питаннями від роботодавців, записали їх переклад та пізніше переглянули у відео, які з них використовувались при співбесіді.

Для цього школярам пропонувались типові питання та 4 варіанти відповіді, які вони потренували в «*Kahoot*».

Aufgabe 1

(Teil 1)Begrüßung

Інструкція: Bevor Sie «*Kahoot*» spielen, sollten Sie die Regeln des Spiels verstehen. Sie haben von 2 bis 4 Antwortmöglichkeiten, von denen nur eine richtig ist. Auf Ihrem Computerbildschirm sehen Sie die Fragen und Antworten, und auf Ihrem Handybildschirm sehen Sie 4 verschiedenfarbige Quadrate, aus denen Sie eine Antwort auswählen müssen.

Beispielfragen:

1) *Wie begrüßt man sich beim Vorstellungsgespräch?*

a) *Hallo*

- b) *Hey*
- c) *Guten Tag/Morgen!*
- d) *Hey Junge*

Пояснення релевантності завдання:

Aus dieser Übung ist es gut zu sehen, dass wenn man einen guten Eindruck machen will, dann sollte man offiziell mit seinem Arbeitgeber sprechen.

2) *Was sagt man beim Smalltalk?*

- a) *Gib mir Wasser.*
- b) *Haben Sie denn gut hergefunden ?*
- c) *Meine Stärken sind....*
- d) *Ich bin 24 Jahre alt.*

<https://create.kahoot.it/share/vorstellungsgesprach/ec6da324-320a-4fa0-8f39-53ebbbdccc978>

В Додатку 2 можна переглянути сам вигляд гри.

Після цього школярі ознайомлюються з роботою на платформі «Deutsche Welle» та навчаються працювати з різними виразами, які роботодавці можуть використовувати.

Aufgabe 2

Instruktion: Mithilfe der Plattform "Deutsche Welle" lesen Sie zunächst den Text zum Thema Bewerbungsgespräch. Analysieren Sie die typischen Fragen beim Vorstellungsgespräch. Schauen Sie sich dann die Antwortbeispiele aus einem Bewerbungsgespräch an und wählen Sie jeweils die dazu passende Frage aus.

Typische Fragen beim Vorstellungsgespräch:

- «Erzählen Sie etwas über sich.» Man spricht am besten von der Berufsausbildung und den wichtigsten Berufserfahrungen.
- «Warum haben Sie sich bei uns beworben?» Man kann antworten, warum die Firma interessant ist. Man muss sich vor dem Bewerbungsgespräch über die Firma informieren.
- «Warum sollten wir Sie bei uns einstellen?» Hier sagen Sie am besten, welche Qualifikationen Sie haben und warum Sie besonders gut zu der Stelle passt.

- «Was sind Ihre Stärken und Schwächen?» Denken Sie vor dem Gespräch über Ihre Stärken und Schwächen nach und antworten ehrlich. [39]

Der Text :

Interviewer: Guten Tag, Frau Müller. Schön, dass Sie heute hier sind. Wie war Ihre Anreise?

Bewerberin (Frau Müller): Guten Tag! Vielen Dank, meine Anreise war recht unkompliziert, danke der Nachfrage. Und Ihnen?

Interviewer: Auch bei mir lief alles reibungslos, danke. Haben Sie vielleicht etwas Interessantes auf dem Weg hierher gesehen?

Bewerberin: Ja, auf dem Weg hierher bin ich an einem kleinen Park vorbeigekommen, der wirklich schön aussah. Ich habe mir vorgenommen, dort vielleicht später noch einmal vorbeizuschauen.

Interviewer: Das klingt nach einem angenehmen Zwischenstopp. Bevor wir weitermachen, könnten Sie uns etwas über Ihre bisherige Berufserfahrung erzählen?

Bewerberin: Natürlich. Ich habe 2010 mein Abitur gemacht und danach Französisch und Englisch studiert. Nach dem Studium war ich ein Jahr in Frankreich und in den USA und habe dort als Englischlehrer an Schulen gearbeitet.

Interviewer: Vielen Dank für die Einblicke. Warum haben Sie sich entschieden, sich bei uns zu bewerben?

Bewerberin: Die Stellenanzeige hat mich sehr interessiert. Ich möchte in einem internationalen Unternehmen arbeiten, um auch meine Sprachkenntnisse nutzen zu können.

Interviewer: Das ist gut zu wissen. Was sind Ihre Stärken und Schwächen ? Können Sie uns mehr darüber erzählen?

Bewerberin: Ja, ich bin sehr zuverlässig, aber manchmal fällt es mir schwer, "nein" zu sagen. Das möchte ich lernen, um meine Arbeitslast besser zu managen.

Interviewer: Verstehe. Warum glauben Sie, dass Sie gut in unser Team passen würden?

Bewerberin: Ich habe die Qualifikationen und Fähigkeiten, die in der Stellenanzeige stehen. Ich kann mir vorstellen, dass ich sehr gut in die Firma passe und einen positiven Beitrag leisten könnte.

Interviewer: Vielen Dank, Frau Müller, für Ihre Offenheit und Ihre überzeugenden Antworten. Wir werden Ihre Bewerbung sorgfältig prüfen und uns bald mit weiteren Informationen bei Ihnen melden.

Bewerberin: Ich bedanke mich für die Gelegenheit und freue mich darauf, von Ihnen zu hören.

Interviewer: Wir wünschen Ihnen noch einen schönen Tag.

Bewerberin: Ihnen auch einen schönen Tag. Auf Wiedersehen.

Interviewer: Auf Wiedersehen!

<https://learngerman.dw.com/de/tipps-für-das-bewerbungsgespräch/1-40586202/e-40586490>

Wenn die Schüler die richtige Antwort wählen, können sie noch die Aussprache des Satzes hören.

The image shows two examples of interview questions and answers. Each example consists of a grey box with an answer and a green box with a question.

Example 1:

Answer (grey box): Ich habe 2010 mein Abitur gemacht und danach Französisch und Englisch studiert. Nach dem Studium war ich ein Jahr in Frankreich und in den USA und habe dort als Englischlehrer an Schulen gearbeitet.

Question (green box): Erzählen Sie etwas über sich.

Question (light blue box): Warum haben Sie sich bei uns beworben?

Question (light blue box): Warum sollen wir Sie bei uns einstellen?

Question (light blue box): Was sind Ihre Stärken und Schwächen?

Example 2:

Answer (grey box): Die Stellenanzeige hat mich sehr interessiert. Ich möchte in einem internationalen Unternehmen arbeiten. So kann ich auch meine Sprachkenntnisse nutzen.

Question (grey box): Erzählen Sie etwas über sich.

Question (grey box): Warum haben Sie sich bei uns beworben?

Question (grey box): Warum sollen wir Sie bei uns einstellen?

Рисунок 1. Скан сторінки на сайті DW

За допомогою мобільного додатку «Quizlet», який базується на використанні навчальних карток для ефективного вивчення матеріалів, школярі вивчають фрази для говоріння, їх правильне використання граматичне оформлення та значення.

Aufgabe 3

Instruktion: Bevor Sie die Videos schauen und dazu eine Analyse machen, lernen Sie bitte diese Ausdrücke, die Sie beim Vorstellungsgespräch benutzen werden.

Folgende Ausdrücke werden in dieser App gelernt:

<https://quizlet.com/920155595/vorstellungsgesprach-flash-cards/?i=2blbd4&x=1qqt>

der Bewerber - аплікант/кандидат на посаду

1) Nach der Schule habe ich dannetwas.....V3.....

Die Ausbildung / Das Studium hat..... Zeit... gedauert.

Ich habe das Gymnasium / die Realschule / erfolgreich absolviert. [40]

2) Ich wollte schon immer etwas mit ... + Dativ ... machen.

Gut gefällt mir, dass manetwas.....Verb...t

Ich würde mir wünschen, dass ...

3) Ich glaube, ich wäre für diese Arbeit/Stelle geeignet, weilVerb

Diese Arbeit würde ich wirklich gern machen, weil.....Verb.

Ich könnte mir gut vorstellen, das zu machen, weil.....Verb. [16, с. 59]

4) Ich würde sagen , dassVerb

Ehrlich gesagt, Verb.....

Meiner Erachtens, Verb.....

Aus meiner Perspektive, Verb.....

Arbeitgeber/Interviewer - роботодавець

über Angebote informieren

Bei dieser Tätigkeit handelt es sich um ...

Fragen zur Person stellen

Wie sieht es bei Ihnen denn mit ... etwas.....aus?

Wo sehen Sie denn Ihre Stärken?

Welche Qualifikationen bringen Sie für die Stelle mit?

jemandem zusagen / absagen

Ich halte Sie für (nicht) geeignet, weil.....Verb.

Ich würde Ihnen diese Stelle anbieten / empfehlen, denn ich glaube..... [16, с.59]

Adjektive um sich selbst zu beschreiben

Beim Lernen mit Quizlet: Adjektive - Vorstellungsgespräch

<https://quizlet.com/920160296/adjektive-vorstellungsgesprach-flash-cards/?i=2blbd4&x=1jqY>

В Додатку 1 представлений скан використання цього мобільного застосунку.

Отже виконували вправи, які включають в себе запам'ятовування слів, а для легкого сприйняття, вони обговорювали це в групах в Zoom. [51]

Aufgabe 4

Lückentext

Instruktion: Ergänzen Sie die passenden Wörter im folgenden Dialogabschnitt.

- Was sind Ihre , Herr Müller?- Ich bin eine sehr Person, mir kann man vertrauen.

- Das hört sich schon gut an.
Warum möchten Sie bei unserem

arbeiten? Was motiviert Sie?

- Ihr Unternehmen begeistert mich. Sie legen auf Teamarbeit und . Ich kann gut im Team arbeiten und ich mag . Ich bin für diesen Job gut qualifiziert, weil ich in diesem Bereich eine absolviert habe.

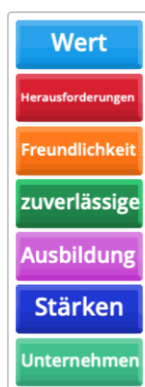

Рисунок 2. Вигляд вправи на платформі «Wordwall».

Перед початком спілкування та обговорення основного завдання на порівняння правильного підходу та негативного досвіду працевлаштування, учням пропонувався перегляд відео.

Aufgabe 5

Instruktion: Schauen Sie dieses Video über das Thema «Vorstellungsgespräch».

Erzählen Sie Ihrem Partner über Ihren Eindruck.

[Deutsch lernen Niveau A2, B1 | das Vorstellungsgespräch | Was sind Ihre Stärken und Schwächen?](#)

Отже в цій темі важливо проаналізувати репліки, які учні можуть використовувати при влаштуванні на роботу.

Вступ:

Liebe Schülerinnen und Schüler,

heute werden wir uns noch mit grammatikalischen Regeln und dem Gebrauch von Slang in der deutschen Sprache beschäftigen. Wir werden dazu ein kurzes Video ansehen und anschließend gemeinsam die verwendeten grammatikalischen Konstruktionen und Slangausdrücke analysieren. Danach werdet ihr die Gelegenheit haben, das Gelernte in praktischen kommunikativen Situationen anzuwenden.

Aufgabe 6

Instruktion: Bitte sehen Sie sich das Video an, das verschiedene grammatikalische Regeln und Slangausdrücke in verschiedenen Situationen zeigt. Schreiben Sie bitte alle diese Ausdrücke aus und besprechen sie in kleinen Gruppen. Achtung! Schreiben Sie bitte die Ausdrücke aus beiden Situationen, die man benutzen muss und auch nicht. (Schauen Sie die Tabelle in der Aufgabe 2)

[Job Interviews in Germany /w German LifeStyle GLS | Easy German 238](#)

Aufgabe 7

Instruktion: Es gibt 2 Tabellen. Besprechen Sie mit Ihrem Partner, welche Redewendungen Sie ausgeschrieben haben und ordnen Sie die passenden Redewendungen in die Tabelle.

Vorstellungsgespräch

<i>Passt</i>	<i>Passt nicht</i>
<i>Beispiel: Haben Sie denn gut hergefunden ?</i>	<i>Magst du Kaffee?</i>

Приклад таблиці

Aufgabe 8

Instrukция: Besprechen Sie, wie diese 2 Bewerber mit ihrem Arbeitgeber gesprochen haben. Ist es angemessen, «du» oder "Sie" zu verwenden?

Завершальний етап полягає у навчанні школярів створювати власні діалоги відповідно комунікативної ситуації, яка була надана викладачем. Школярам пропонують різні сценарії, де вони можуть використовувати схеми для побудови діалогу, які вони раніше обговорили після перегляду відео. Школярі працюють над створенням діалогу, що слугує тренуванням перед виконанням завдання.

Aufgabe 9

Instrukция: Besprechen Sie mit Ihrem Partner, welche Redewendungen der Arbeitgeber benutzen soll, und welche der Bewerber. Warum? Was hat der Bewerber 2 falsch gemacht? Wie ist es in Ihrem Heimatland?

Aufgabe 10

Instrukция: Sie werden in Zoom in verschiedene Gruppen aufgeteilt und aufgefordert, einen Plan zu erstellen, um Ihre Situation zu präsentieren. Jede Gruppe bekommt unterschiedliche Situationen.

Gruppe 1 - Arbeitgeber (was sagt er)

Gruppe 2 - Bewerber (was sagt er)

Gruppe 3 - Fragen beim Vorstellungsgespräch vom Arbeitgeber

Gruppe 4 - Das Aussehen des Bewerbers

Hausaufgabe 1

Інструкція:

Vorbereitung auf das Gespräch!

Heutzutage ist unsere Zeit voller Möglichkeiten: Dank des Google-Bots können Sie ein Vorstellungsgespräch simulieren, tausende von häufig gestellten Fragen über den ersten Link finden und Karriereratschläge von erfahrenen Experten auf *LinkedIn* finden. [50]

Hausaufgabe 2

Інструкція:

Wir haben eine sehr schöne Möglichkeit ein Vorstellungsgespräch mit den Muttersprachlern zu üben. Da wir im Zeitalter der Digitalisierung leben, ist es möglich, mit ihnen über «WhatsApp» zu reden. (Wenn es für Sie einfacher ist, über «Zoom» zu sprechen, dann können Sie sich dort treffen.)

1) Michael Hauck

32 Jahre alt

studiert Germanistik - Master

2) Rhea Csordas

28 Jahre alt

studiert Politikwissenschaft

3) Lukas Schutzle-Melling

26 Jahre alt

studiert Germanistik - Master

Alle drei Muttersprachler sind dazu bereit, mit Ihnen über das Thema «Vorstellungsgespräch» zu reden, Ihnen Ratschläge zu geben und auch einen Dialog zu führen. Sie sind in der Rolle eines Bewerbers und Muttersprachler eines Arbeitgebers.

Bitte sammeln Sie für das nächste Mal die Ergebnisse des Gesprächs und präsentieren sie Ihren Partnern.

2.4 Оцінка використання онлайн технологій для формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні за результатами опитування учнів та німецьких студентів

У рамках дослідження взяли участь 10 учнів 11-го класу 196-ї школи міста Києва. Всі вони брали участь у заняттях під моїм керівництвом під час моєї педагогічної практики в Київському Національному університеті ім. Тараса Шевченка. За допомогою проведеного опитування, метою якого було визначити результати та оцінку учнів щодо ефективності використання онлайн технологій в діалогічному мовленні, ми змогли сформувавши лінгвосоціокультурну компетентність.

Опитування для школярів містило в собі 6 питань, на які дало відповідь четверо школярів (список питань можна побачити у Додатку 3):

Питання №1. 50% відповіли на рівні 5, що матеріали на тему «Beruf» з використанням онлайн технологій сприяють кращому розумінню. 25% обрали 4 та 25% 3 оскільки вважають, що є деякі моменти, які можна покращити.

Питання №2. 100% школярів обрали позитивну відповідь.

Питання №3. Рівень корисності також показав вдалі результати, а саме 75% оцінка 5 та 25% 4.

Питання №4. Усім школярам була ця тема до вподоби, оскільки школярам 11 класу важливо представляти теми реальних життєвих ситуацій.

Питання №5. За результатами опитування можна проаналізувати, що в кожного школяра сформувалась своя особиста думка і поділилась вона на три різні:

- 1) діалоги та практичні заняття
- 2) поради як себе поводити під час співбесіди
- 3) важливі фрази, лексичні одиниці

Питання №6. Щодо покращень цієї методики, респонденти надали позитивну відповідь, але б хотіли побільше ігрової форми зі словами та виразами.

В опитуванні взяло участь також троє німецьких студентів, двоє з яких навчаються в Тюбінгенському університеті на факультеті германістики, а один - на факультеті політології. Німецькі студенти були залучені за допомогою застосунку «*WhatsApp*» до виконання другого домашнього завдання. Метою даного опитування було проаналізувати релевантність використання онлайн технологій під час навчальних занять та самостійної роботи у завданнях на формування ЛСК в ДМ. Додатковою метою було отримання особистої думки учасників та порад щодо покращення навчальних матеріалів.

Опитування для німецьких студентів містило в собі 5 питань (список питань можна побачити у Додатку 4):

Питання №1. 66% обрали позитивну відповідь, що ці матеріали є ефективними для школярів. 33% обрали відповідь 3 (з 5, де 1 найвища відповідь), оскільки вважають, що є моменти, які можна покращити.

Питання №2. В основному результати німецькомовних студентів показали чудовий результат та повідомили, що фрази для використання є чудовими, а також практичні завдання є ефективними.

Питання №3. Побаження щодо покращення програми є такими:

- 1) більше інформації про трудове життя в Німеччині, стосунки між працівниками.
- 2) створення платформи, де учні могли б контактувати з професіоналами різних галузей.
- 3) тема резюме

Питання №4. всі німецькомовні студенти погоджуються з корисністю використання онлайн технологій.

Питання №5. 66% обрали позитивну відповідь, 33% обрали відповідь 3 (з 5, де 1 найвища відповідь), оскільки вважають, що є моменти, які можна покращити.

Загалом результати опитування свідчать про позитивне сприйняття програми «Beuif» з використанням онлайн технологій як серед школярів, так і серед німецьких студентів. Велика частина учасників високо оцінила корисність цього методу вважаючи його ефективним для покращення розуміння професій, працевлаштування та вміння використання онлайн технологій. Школярі висловили позитивне ставлення до практичних занять і зауважили, що такий підхід до вивчення матеріалу сприяє кращому засвоєнню. Однак було вказано на можливості для вдосконалення, зокрема, у розширенні тематичного охоплення, що співпало з думкою німецькомовних студентів. Німецькі студенти також оцінили програму позитивно, вказуючи на її корисність і практичність. Вони висловили зацікавленість у додатковій інформації про трудове життя в Німеччині та можливості спілкування з професіоналами різних галузей. Це свідчить про те, що програма відповідає потребам студентів та має потенціал для подальшого розвитку.

Висновки до РОЗДІЛУ 2

В другому розділі дослідження було проаналізовано програму навчання німецької мови в старших класах та підручник з німецької мови, і з'ясовано, що для вивчення пропонуються наступні змістові тематичні блоки: *Я, моя родина, мої друзі; Спорт і дозвілля; Харчування; Природа і погода; Живопис. Мистецтво; Наука і технічний прогрес. Природа і довкілля; Подорож; Шкільне життя; Робота і професії; Україна й світ*, в кожному з яких учень дізнається соціолінгвістичну, соціокультурну та соціальну інформацію про культурну специфіку спільноти носіїв мови, набуває відповідних вмінь та навичок для здійснення німецькомовної комунікації.

На кінець 11го класу учні повиненні вміти обговорювати, порівнювати (звичаї, традиції, стилі життя тощо в своїй та німецькомовних країнах), обговорювати перспективи, давати поради, реагувати на поради інших, висловлювати й аргументувати власну точку зору, вступати й підтримувати дискусію, вносити корективи у висловлення співрозмовників або змінювати тему розмови, висловлювати побажання, демонструвати зацікавленість у предметі розмови, підводити підсумки обговорення, починати й завершувати розмову в межах вище згаданих тем в *особистій, публічній та освітній сферах* спілкування.

Далі було детально розглянуто функціональні можливості онлайн-технологій, які є релевантними для формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні, серед яких розглянуто сучасні мовні застосунки, онлайн вправи та платформи, відео та аудіо ресурси.

Для апробації застосування онлайн технологій було обрано тему «Berufe», розроблено та відібрано завдання із застосуванням наступних онлайн технологій – DW, Easy German, Kahoot, WhatsApp, Mindy, Zoom, Quizlet, які виконувались учнями 11 класу під час уроків та самостійної роботи. Також було організоване спілкування учнів з носіями мови (студентами німецьких університетів) завдяки застосунку WhatsApp. Після чого було проведено опитування учнів та німців-студентів.

Результати проведених опитувань підтвердили позитивне ставлення учнів до застосування онлайн технологій, те, що їх використання посприяло підвищенню інтересу до навчання, кращому розумінню правил невербальної поведінки в конкретних комунікативних ситуаціях, кращому запам'ятовуванню специфічних лексичних одиниць та виразів, доречність вживання їх в діалогах в офіційній та неофіційній ситуації, дало можливість успішно вести діалог з носіями мови. Шляхом опитування учасників навчального процесу щодо оцінки використання онлайн-технологій вдалося визначити можливі напрямки для покращення цього методу.

ВИСНОВКИ

Дане дослідження присвячено темі «Формування в учнів старшої школи німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні з використанням онлайн технологій». До числа вчених-методистів, які вдавалися до вивчення аспекту формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання іноземних мов належать: Н. Бориско, С. Шукліна, О. Вишневський, Johannes Wagner, Jonathan Webster та інші. Предметом вивчення навчання діалогічного мовлення займалися А. Метьолкіна, В. Черниш, В. Лапіна, J. Tinoco та ін. Розширенню можливостей застосування онлайн технологій в навчанні іноземних мов присвячували свої праці Л. Морська, П. Сердюкова, Т. Fuchs, L. Woessmann, H.J Becker та ін.

Для досягнення поставленої мети дослідження було сформовано сім завдань, які були реалізовані в двох розділах роботи, одному теоретичному та одному практичному.

В першому розділі було здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних джерел та методичних підходів щодо формування лінгвосоціокультурної компетентності в іншомовному діалогічному мовленні в учнів 11 класу. Зокрема, з'ясовано, що в науковій методичній літературі терміни «компетенція» та «компетентність» є тотожними за своїм значенням. Компетентність у діалогічному мовленні визначається як здатність реалізовувати усномовленнєву комунікацію у діалогічній формі в життєво важливих сферах і ситуаціях відповідно до комунікативного завдання. Було вивчено етапи формування діалогічного мовлення в учнів закладів загальної середньої освіти. Було охарактеризовано два підходи діалогічного мовлення: «Зверху вниз», тобто - це метод, де вивчення діалогічної мови розпочинається з аналізу та варіювання зразкового діалогу та «Знизу вгору», який передбачає навчання елементів діалогу, починаючи з розгляду окремих реплік або елементів діалогу. Вони також поділяються на підготовчий, основний та завершальний. Підготовчий етап включає активацію попередніх знань школярів, тренування навичок реплікації, використання умовно комунікативних вправ, ознайомлення зі стандартною

лексикою та застосування додатка «Quizlet» для вивчення нових слів і правильної вимови. Основний етап передбачає активне впровадження отриманих навичок у практику, поглиблення та консолідацію навичок діалогічного мовлення через обговорення тем і взаємодію в реальних сценаріях, зокрема за допомогою відеоресурсів платформи «Easy German». На завершальному етапі учні створюють власні діалоги у межах визначених комунікативних ситуацій, використовуючи різні сценарії, аудіозаписи та схеми для побудови діалогу.

В другому розділі уточнено поняття «онлайн технологія», яке включає всі інформаційні засоби, придатні або спеціально створені для навчання іноземної мови й доступні в онлайн режимі. Проаналізовано зміст та програмні вимоги до формування лінгвосоціокультурної компетентності, а також описано функціональні можливості онлайн технологій, що є релевантними для формування німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні. До того ж, були залучені носії мови для створення реальних ситуацій. Для створення відповідних вправ і завдань використовувалися платформи та застосунки: DW, Easy German, Kahoot, WhatsApp, Mindy, Zoom, Quizlet, YouTube.

В результаті реалізації практичних завдань було проведено аналіз змісту та програмних вимог до формування лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні серед учнів 11 класу. Описано функціональні можливості онлайн-технологій, які є релевантними для розвитку німецькомовної лінгвосоціокультурної компетентності в діалогічному мовленні. Розроблено та апробовано завдання із застосуванням онлайн-технологій в 11 класі спеціалізованої школи № 196. Проведено опитування учасників навчального процесу щодо оцінки використання онлайн-технологій. Результати опитування показали, що використання онлайн-технологій сприяло підвищенню мотивації до навчання, покращенню розуміння правил невербальної поведінки в конкретних комунікативних ситуаціях, кращому запам'ятовуванню специфічних

лексичних одиниць та виразів, використанню їх у діалогах в офіційних та неофіційних ситуаціях, а також надало можливість вести діалог з носіями мови.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Thema dieser Bachelorarbeit ist «Bildung von deutschsprachiger soziokultureller Kompetenz im Dialog bei Oberschülern unter Verwendung von Online-Technologien».

Die Forschung konzentriert sich darauf, neue Lernmethoden und -strategien zu identifizieren, die zu einer effektiveren Entwicklung der deutschsprachigen soziokulturellen Kompetenz im Dialog der Schüler durch den Einsatz von Online-Technologien beitragen können.

Das gewählte Thema gewinnt an **Aktualität**, da die Einführung von Online-Technologien Im Deutschunterricht mit dem Ziel der Bildung soziokultureller Kompetenz im deutschen Dialog als eine eher spezifische Aufgabe von Deutschlehrern noch nicht ausführlich theoretisch fundiert ist und praktisch entwickelt worden.

Forschungsobjekt dieser Arbeit ist die Bildung soziokultureller Kompetenz im fremdsprachlichen Dialog, während der **Forschungsgegenstand** die Entwicklung der soziokulturellen Kompetenz von Schülern der 11. Klasse im deutschen Dialog unter Verwendung von Online-Technologien.

Die Arbeit verfolgt das **Ziel**, die Möglichkeiten des Einsatzes von Online-Technologien für die Entwicklung der soziokulturellen Kompetenz in der deutschen dialogischen Rede zu untersuchen und die Einschätzung der Schüler über die Effektivität ihres Einsatzes zu analysieren. Um dieses Ziel zu erreichen, werden verschiedene Forschungsmethoden angewendet, darunter die Umfrage zur Bewertung der Wirksamkeit von Online-Technologien bei der Entwicklung soziokultureller Kompetenz sowie Methoden zur Analyse theoretischer und praktischer Materialien.

Im Unterricht wurden folgende Apps und Plattformen verwendet: «Zoom», «Quizlet», «Deutsche Welle», «Kahoot», «WhatsApp» u.a.

Die Auswertung der Umfrageergebnisse zeigte, dass der Einsatz von Online-Technologien zu einer erhöhten Lernmotivation, einem besseren Verständnis der Regeln des nonverbalen Verhaltens in bestimmten Kommunikationssituationen, einem besseren Einprägen bestimmter lexikalischer Elemente und Ausdrücke, ihrer

Verwendung in Dialogen in formellen und informellen Situationen und zum Dialog mit Muttersprachlern beitrug.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Andreas Flitner, *Spielen-Lernen, Praxis und Deutung des Kinderspiels*, erweiterte Neuausgabe der 11. Auflage 1998 des Piper-Verlages, München.
2. Axel Hering, Dr. Juliane Formann - Hueber, *Deutsch in der Firma*.
3. Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник.
4. Вишневецький О. І. *Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник*. Київ: Знання, 2011. 206 с.
5. Hans-Werner Huneke, Wolfgang Steinig- *Deutsch als Fremdsprache*, 6., neue bearbeitete und erweiterte Auflage, Erich Schmidt Verlag GmbH&Co.KG, Berlin 2013
6. Голованчук Л.П. *Навчання учнів основної загальноосвітньої школи культурно-країнознавчої компетенції на уроках англійської мови: автореф.дис. на здобуття наук. Ступеня канд..пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання: германські мови» / Л. П. Голованчук. – К., 2003. – 22с.*
7. Горун Г. Використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови. Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей : збірник наукових статей. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 140 с, с. 56
8. Гришкова Р. О. *Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – 220 с.*
9. Гусленко І .Ю. «Методика навчання іноземних мов» : для студентів 5 курсу ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спец. 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики пер.] Вид-во НУА, 2018. URL: <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Gyslenko-metodika.pdf>
10. Кардашова, Н. В. (2017). Роль лінгвосоціокультурної компетентності у фаховій підготовці майбутніх учителів іноземної мови. *Молодий вчений*, (5), 365–368.
11. В. Кремінь, К., *Юрінком Енциклопедія освіти Акад. пед. Наук України Інтер*, 2008. – 1040 с.

12. Ленвіт К.: Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. - 1999. - с.156-158.
13. Martin Wellenreuther, Lehren und Lernen- aber wie? (Ein Studienbuch für das Lerhramtstudium) 9. Auflage, Band 50, - Schneider Verlag Hohengehren , 73666 Baltmannsweiler 2018.
14. Марущак О.М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності / О. М. Марущак // Креативна педагогіка: [наук.-метод. журнал] / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». – Житомир, 2016. – Вип. 11. – С. 97 – 108.
15. Matthews P. Generative Grammar and Linguistic Competence (RLE Linguistics B: Grammar). London : Routledge, 2014. 112 p, с. 63.
16. Michaela Perlmann-Balme, Susanne Schwalb, Magdalena Matussek- Sicher Aktuell B2.1 _ Deutsch als Fremdsprache _ Kurs- und Arbeitsbuch Lektion 1-6.
17. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навчальний посібник. – Тернопіль:Астон, 2008. – 256 с.
18. Панова Л .С. , Андрійко І . Ф., Тезікова С . В
Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах.
URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/427509.pdf
19. Pun M. The use of multimedia technology in English language teaching: a global perspective. Crossingthe Border: International Journal of Interdisciplinary Studies. 2014. № 1(1). P. 29–38, с. 32–33.
20. Ralf Vollbrecht, Claudia Wegener (Hrsg.) Handbuch Mediensozialisation. 1 Auflage 2010, Wiesbaden
- 21.Сарнацька Н.В. Ефективні засоби формування діалогічного мовлення на уроках англійської мови у початковій школі.
URL: <http://school19.zp.ua/wp-content/uploads/2020/02/dosvid-roboty-uchytelya-Sarnatskoyi-N.V.-konvertyrovan.pdf>
22. Сотникова С. І. Німецька мова (11-й рік навчання, рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / С. І. Сотникова, Г. В. Гоголева. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019.С.

23. Сулік О. А. Методика формування соціокультурної компетентності в умовах багатомовного навчання в загальноосвітній школі: дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Іноземні мови) / наук. керівник – канд. пед. наук, доц. О. Б. Каневська; Криворізький державний педагогічний університет. Кривий Ріг, 2023. 307 с.

24. Шукліна С. І. Методика контролю рівня сформованості англомовної соціокультурної компетентності в рецептивних видах мовленнєвої діяльності майбутніх учителів: дис... канд.. пед.. наук: 13.00.02 / Шукліна Світлана Іванівна. – К., 2006. – 289с., с. 11

25. Ю. Яценко Ю. Аналіз існуючих підходів щодо визначення понять «компетентність» і «компетенція» в освіті.

URL: https://cusu.edu.ua/download/conf2013/section5/article_yashchenko.pdf

СПИСОК ІНТЕРНЕТ ДЖЕРЕЛ

27. <https://studfile.net/preview/5319271/page:16/>

28. <https://core.ac.uk/download/pdf/53035679.pdf>

29. <https://wunderdeutsch.com/obuchenije-govoren-dialog/>

30. <https://happymonday.ua/13-populyarnyh-mobilnyh-dodatki/>

31. <https://buki.com.ua/blogs/top-10-korisnix-onlain-resursiv-dlia-vivcennia-nimeckoyi-movi/>

32. <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/405>

33. <https://www.dw.com/de/themen/s-9077>

34. <https://www.duolingo.com>

35. <https://quizlet.com>

36. <https://www.tandem.net>

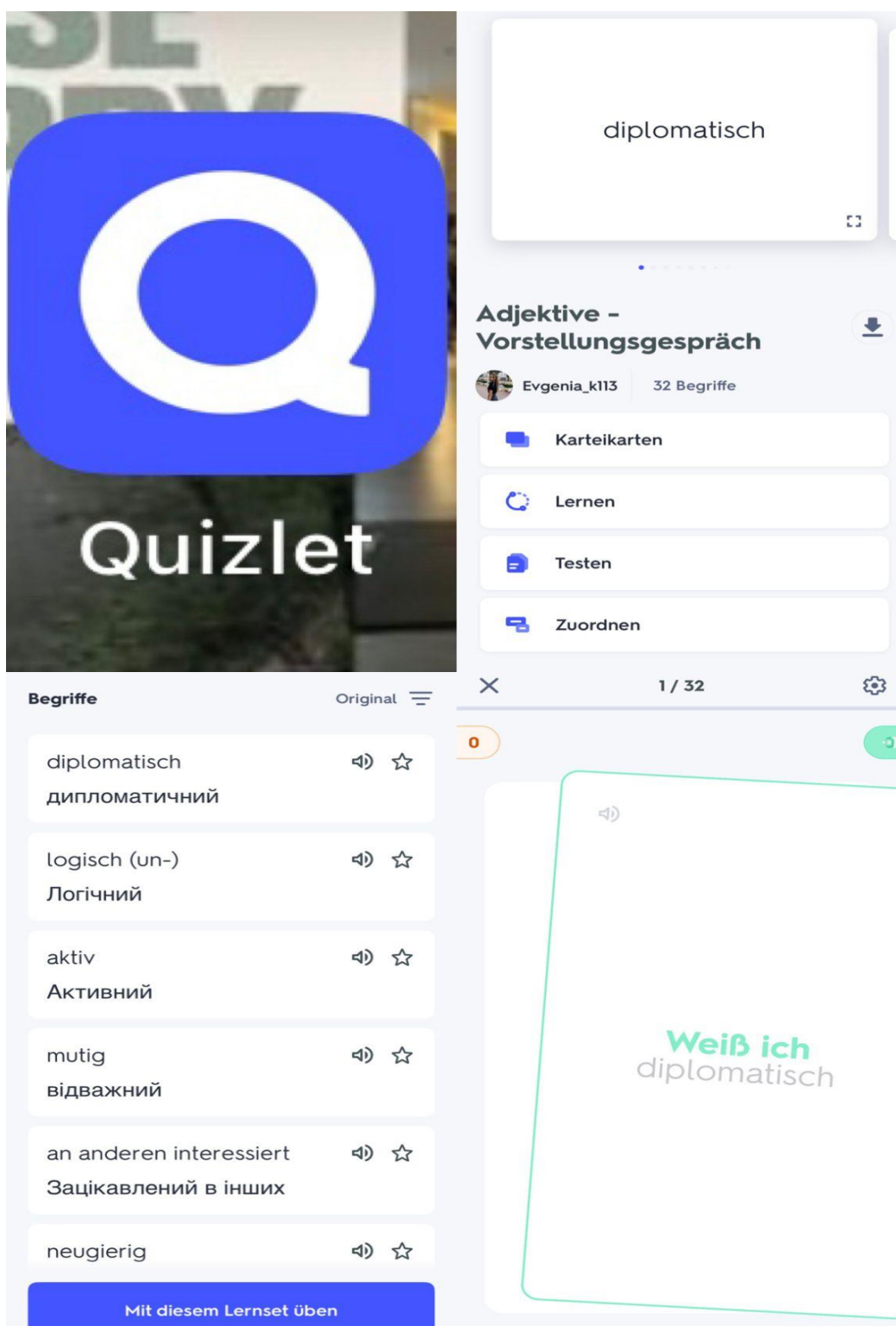
37. <https://kahoot.it>

38. https://tvoemisto.tv/exclusive/top11_onlaynresursiv_de_mozhna_vyvchyty_bezko_shtovno_angliysku_94704.html

39. <https://learngerman.dw.com/uk/поради-для-успішної-співбесіди/1-58275120/e-58275988>

40. Schritte_Plus_Neu_5_B1.1.pdf
41. <https://www.arbeitsagentur.de/arbeitslos-arbeit-finden/bewerbungstraining/bewerbung-schreiben>
42. Deutsch lernen Niveau A2, B1 | das Vorstellungsgespräch | Was sind Ihre Stärken und Schwächen?
43. <https://mindy.com/>
44. <https://childdevelop.com.ua/articles/psychology/4636/>
45. <https://www.easygerman.org>
46. <https://vseosvita.ua/library/embed/00229q-890e.doc.html>
47. <http://ilt.multycourse.com.ua/ua/page/22/81>
48. <https://vseosvita.ua/library/embed/001ot6-6e7d.docx.html>
49. http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/14/part_1/53.pdf
50. <https://ua.linkedin.com>
51. <https://wordwall.net/ca/resource/64437779/lueckentext-vorstellungsgespraech>
52. <https://vseosvita.ua/library/embed/001ot6-6e7d.docx.html>
53. [https://scholar.google.com.ua/scholar?q=%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD+%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97+%D0%B2+%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96&hl=uk&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar]
54. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>
55. <https://wordwall.net/uk/features>

Використання мобільного додатку Quizlet

Ігрова платформа «Kahoot»

🕒 60 Sek.

Was soll man vor einem Vorstellungsgespräch machen?

zum Frisör gehen

einen Kebab
essen

sich über die
Firma
informieren

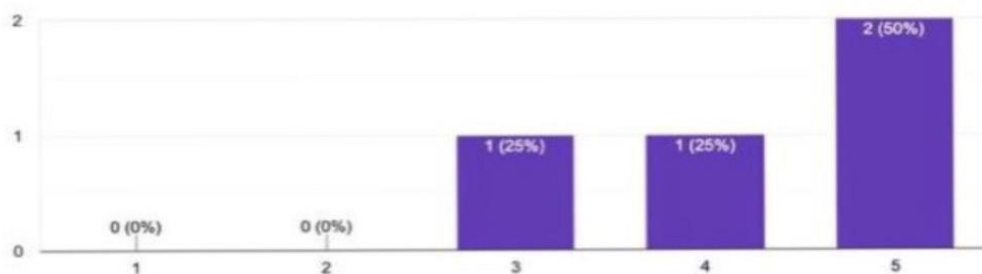
ein Kaffee zur
Beruhigung
trinken

Опитування школярів

Наскільки ви вважаєте, що матеріали на тему „Beruf“ з використанням онлайн технологій змогли посприяти кращому розумінню теми?

Копіювати

4 відповіді

Чи змогли інтерактивні завдання допомогти вам краще вивчити тему?

Копіювати

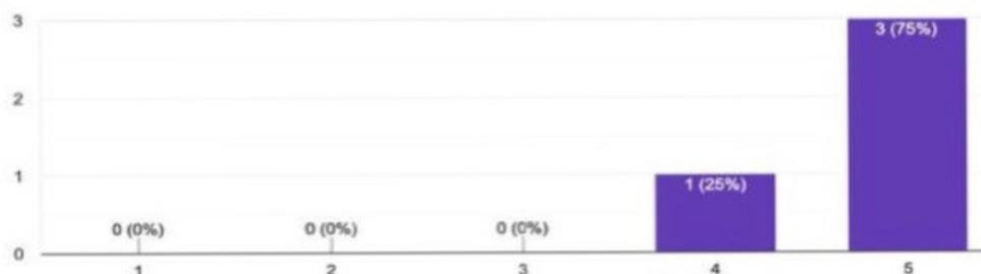
4 відповіді

Чи заохочувало вас до навчання використання онлайн технологій на уроках німецької мови?

Копіювати

4 відповіді

Чи могли б ви вести діалог з вивченої теми у реальних життєвих ситуаціях під час прийому на роботу?

3 відповіді

Так, при працевлаштуванні

Вміння, яке я отримав допомогло мені при спілкуванні з носіями на цю тему

Так, мені ця тема дуже допомогла

Які інтерактивні завдання ви вважаєте найбільш корисними ?

3 відповіді

Діалоги та практичні заняття

Поради як поводитись під час співбесіди

Важливі фрази

Що б ви хотіли покращити в цій методиці ?

2 відповіді

Все чудово

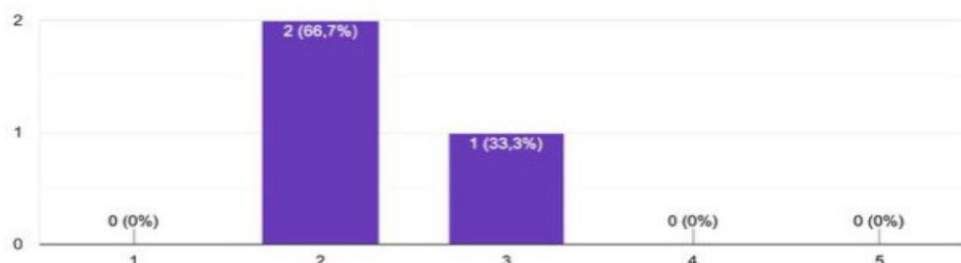
Хотілося б більше ігор зі словами та виразами

Опитування німецьких студентів

Wie bewerten Sie die Effektivität des "Beruf"-Programms in Bezug auf die Vermittlung von Kenntnissen über Berufe und Berufswahl?

3 відповіді

Was hat Ihnen am besten an dem "Beruf"-Programm gefallen, und gibt es Bereiche, die Sie verbessern würden?

3 відповіді

Ich finde die Redemittel sehr hilfreich, besonders das Bewerbungsschreiben und die Beispiele finde ich sehr gut, weil man da die deutschen Schreibkonventionen auch lernt

Am besten hat mir gefallen, dass das Programm praktische Ratschläge für Bewerbungsgespräche und Bewerbungsschreiben bietet.
Besonders hilfreich fand ich die Tipps zur Selbstdarstellung und zur Präsentation der eigenen Stärken und Schwächen.

Ich würde einige Phrasen und Ratschläge anders formulieren!

Welche weiteren Informationen oder Funktionen würden Sie sich in einem ähnlichen Programm wünschen?

3 відповіді

ich wünsche mir noch mehr Information über die Berufsleben in Deutschland, z.B. das Verhältnis zwischen Mitarbeitern.

Ich würde mir wünschen, dass das Programm mehr Informationen über verschiedene Berufsfelder und deren spezifische Anforderungen bietet.
Es wäre auch hilfreich, wenn es eine Plattform gäbe, auf der Schüler direkt mit Berufsberatern oder Fachleuten aus verschiedenen Branchen in Kontakt treten könnten. Darüber hinaus wären Fallstudien und Erfahrungsberichte von ehemaligen Schülern, die erfolgreich in den Beruf eingestiegen sind, eine wertvolle Ergänzung.

Das Thema Lebenslauf wäre hier noch passend.

Entspricht der Inhalt des Programms Ihren Erwartungen und Bedürfnissen?

3 відповіді

Ja

Der Inhalt des Programms entspricht größtenteils meinen Erwartungen. Es deckt wichtige Aspekte wie die Erstellung von Bewerbungsunterlagen und die Vorbereitung auf Vorstellungsgespräche ab. Allerdings könnte es noch mehr auf die individuelle Berufsorientierung und die persönlichen Interessen der Schüler eingehen.

Im Großen und Ganzen ja. Dies Phrasen sind absolut sinnvoll, um das Schreiben einer Bewerbung zu üben.

Wie würden Sie die Nützlichkeit und Relevanz des "Beruf"-Programms für Schüler bewerten, die sich auf den Arbeitsmarkt vorbereiten?

 [Копіювати](#)

3 відповіді

